

Міністерство освіти і науки України

Національний університет водного господарства та природокористування

Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту

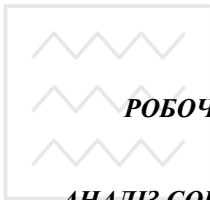
Кафедра державного управління, документознавства та інформаційної діяльності

""ЗАТВЕРДЖУЮ""

Проректор з науково-педагогічної,
методичної та виховної роботи

_____ О. А. Лагоднюк
„___” _____ 2019 р.

06-14-90

Національний університет

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

АНАЛІЗ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ
ANALYSIS OF SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT OF THE REGION

спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»
specialty 281 «Public administration and administration»

спеціалізація «Міське самоврядування»
specialization «Local Government»

Робоча програма навчальної дисципліни «Аналіз соціально-економічного розвитку регіону» для студентів, які навчаються за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» другого (магістерського) рівня підготовки заочної форми навчання – Рівне: НУВГП, 2019. – 13 с.

Розробник: Антонова Світлана Євгенівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри державного управління, документознавства та інформаційної діяльності НУВГП

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри державного управління, документознавства та інформаційної діяльності

Протокол від « 10 » липня 2019 року № 11

Завідувач кафедри державного управління,
документознавства та інформаційної діяльності
«__» _____ 2019 року

І. Л. Сазонець

Схвалено Науково-методичною комісією за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування»

Протокол від « 10 » липня 2019 року № 7

Голова науково-методичної комісії

«__» _____ 2019 року

Е.В. Дробко

© Антонова С.Є., 2019
© НУВГП, 2019

Вступ

Програма обов'язкової навчальної дисципліни «Аналіз соціально-економічного розвитку регіону» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістра спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є основні економічні категорії, що діють в аналізі соціально-економічного розвитку, економічні закони та економічні принципи дії ринкових відносин в регіоні.

Міждисциплінарні зв'язки: Дисципліна «Аналіз соціально-економічного розвитку регіону» є складовою частиною циклу дисциплін професійної підготовки студентів за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування». Її вивчення передбачає наявність системних та ґрунтовних знань із суміжних курсів – «Економіка та врядування», «Публічна служба», «Регіональна економіка» – та цілеспрямоване засвоєння спеціальної літератури, активну роботу на лекціях і практичних заняттях, виконання науково-дослідницьких та творчих завдань самостійної роботи.

Вимоги до знань та умінь визначаються галузевими стандартами вищої освіти України.

Анотація

Розвиток ринкових відносин і посилення економічної самостійності регіонів зумовлюють потребу дослідження проблем регіонального розвитку. Внаслідок дії різноманітних факторів, а також неоднакових умов регіонального розвитку в регіонах збільшилася територіальна диференціація щодо економічного розвитку та можливостей соціального забезпечення населення, що призводить до негативних наслідків. Основною причиною цього є відсутність ефективної системи регіонального управління, що негативно впливає на прискорення розвитку регіонів на основі раціонального використання їх природного, економічного, трудового, наукового потенціалу. Проблемні питання діагностики стану соціально-економічної системи регіонів в Україні набувають особливої актуальності, адже нині ця необхідність визначається гео економічними та геополітичними особливостями. В умовах реформування всіх сфер економічного життя країни, основний тягар реформ переміщується на місцевий, тобто регіональний рівень, виникає необхідність змін у методах управління окремою територією, місцевістю, зоною. Для того, щоб розробити ефективну національну і регіональну економічну політику, концепції та стратегії розвитку окремих регіонів, територіально-адміністративних одиниць, точно визначити депресивні території, які вимагають пріоритетної державної підтримки, необхідно провести аналіз найрізноманітніших питань у регіональному аспекті.

Ключові слова: аналіз, аналітична робота, ефективність, методи, показники, регіон.

Abstract

The development of market relations and the strengthening of economic autonomy of the regions give rise to the need to study the problems of regional development. As a result of various factors, as well as the unequal conditions of regional development in the regions,

territorial differentiation has increased in terms of economic development and opportunities for social provision of the population, which has negative consequences. The main reason for this is the lack of an effective system of regional governance that negatively influences the acceleration of regional development on the basis of the rational use of their natural, economic, labor, and scientific potential. Problematic issues of diagnosing the state of the socio-economic system of the regions in Ukraine are of special urgency, because now this necessity is determined by geo-economic and geopolitical peculiarities. In conditions of reforming all spheres of economic life of the country, the main burden of reforms is shifting to the local, that is, regional level, there is a need for changes in the methods of management of a separate territory, area, zone. In order to develop effective national and regional economic policies, concepts and strategies for the development of individual regions, territorial and administrative units, to precisely determine the depressed territories that require priority state support, it is necessary to analyze a wide variety of issues in the regional aspect.

Keywords: analysis, analytical work, efficiency, methods, indicators, region.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		Заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Для студентів спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»	Нормативна
Модулів – 1		Рік підготовки:
Змістових модулів – 2		2 курс
Загальна кількість годин – 120		Семестр
		4-ий
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – Самостійної роботи студента –	Рівень вищої освіти: магістерський	Лекції
		2 год.
		Практичні, семінарські
		8 год.
		Самостійна робота
		110 год.
		Вид контролю:
		екзамен

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

- для заочної форми навчання – 8,3% до 91,7%.

Метою дисципліни „Аналіз соціально-економічного розвитку регіону” є вивчення основних організаційних та методологічних підходів проведення аналізу в сфері матеріального виробництва (промисловість, будівництво, транспорт), в соціальній сфері (освіта, охорона здоров'я), невиробничій сфері (житлове господарство, комунальне господарство), відстеження результатів та наслідків господарської діяльності всіх організаційних структур, впливу основних факторів на їх відхилення, виявлення недоліків та резервів, визначення напрямів активних дій та впливу на розвиток соціально-економічних процесів в регіоні.

В результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати: основні підходи щодо методів та специфіки проведення аналізу соціально-економічного розвитку регіону з розкриттям найважливіших тенденцій, недоліків у розвитку господарського комплексу, соціальної сфери.

вміти:

- здійснювати аналіз основних показників, які відображають соціально-економічний стан регіону, рівень використання матеріальних, природних і трудових ресурсів, виявляти їх взаємозв'язок та взаємозалежність;
- визначати фактори, що впливають на розвиток процесів вивчення;
- виявляти тенденції розвитку ґрунтуючись на виділенні домінантних чинників;
- на основі показників, що аналізуються, підготувати графічний і табличний аналіз з обґрунтованими поясненнями;
- сформулювати висновки щодо можливостей та механізму управлінського регулювання.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи регіонального аналізу

Тема 1. Методологічні основи аналізу соціально-економічного розвитку регіону.

Роль та завдання аналізу соціально-економічного розвитку регіону.

Принципи та напрями аналізу соціально-економічного розвитку регіону. Інформаційне забезпечення моніторингу на регіональному рівні. Методологічні особливості аналізу соціально-економічного розвитку регіону. Методи аналізу.

Тема 2. Аналіз демографічної ситуації в регіоні та ринку праці.

Аналіз демографічної структури населення регіону. Аналіз стану ринку праці. Умови збалансованості робочих місць і робочої сили. Методика аналізу тенденцій динаміки зайнятості. Показники ефективного функціонування ринку праці.

Тема 3. Аналіз стану і розвитку промислового та сільськогосподарського виробництва.

Показники аналізу промислового виробництва. Особливості аналізу сільськогосподарського виробництва. Методика аналізу промислового та сільськогосподарського виробництва. Аналіз ефективності промислового та

сільськогосподарського виробництва. Особливості аналізу деяких галузей промисловості.

Змістовий модуль 2.

Особливості аналізу соціально-економічної складової регіону

Тема 4. Аналіз інвестиційно-будівельної діяльності в регіоні.

Завдання та напрямки аналізу інвестиційно-будівельного комплексу. Структура, показники та методика аналізу капітальних вкладень. Показники ефективності і терміну окупності капіталовкладень.

Тема 5. Аналіз фінансово-бюджетної сфери.

Основні завдання та напрями аналізу фінансового стану регіону. Аналіз доходної частини бюджету. Аналіз видаткової частини бюджету.

Тема 6. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності в регіоні.

Зовнішньоекономічна діяльність: сутність та показники. Аналіз ефективності зовнішньоекономічної діяльності.

Тема 7. Аналіз стану і розвитку транспорту і зв'язку.

Напрямки та етапи аналізу транспорту. Аналіз техніко-експлуатаційних показників. Особливості аналізу пасажирських та вантажних перевезень. Аналіз організаційно-технологічного рівня автотранспортного підприємства. Аналіз діяльності підприємств електрозв'язку і поштового зв'язку.

Тема 8. Аналіз стану та розвитку соціальної сфери регіону.

Особливості аналізу розвитку освіти і культури. Аналіз стану та розвитку охорони здоров'я. Аналіз стану та розвитку житлово-комунального господарства і побутового обслуговування. Соціальний захист і соціальне забезпечення населення. Рівень життя населення.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем змістових модулів	Кількість годин			
	Усього	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
1	2	3	4	5
Тема 1. Методологічні основи аналізу соціально-економічного розвитку регіону	15,2	0,2	1,0	14,0
Тема 2. Аналіз демографічної ситуації в регіоні та ринку праці	15,2	0,2	1,0	14,0
Тема 3. Аналіз стану і розвитку промислового та сільськогосподарського виробництва	15,2	0,2	1,0	14,0
Разом за змістовим модулем 1	45,6	0,6	3,0	42,0
Тема 4. Аналіз інвестиційно-будівельної діяльності в регіоні	15,3	0,3	1,0	14,0
Тема 5. Аналіз фінансово-бюджетної сфери	15,3	0,3	1,0	14,0
Тема 6. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності в регіоні	15,3	0,3	1,0	14,0
Тема 7. Аналіз стану і розвитку транспорту і зв'язку	14,3	0,3	1,0	13,0
Тема 8. Аналіз стану та розвитку соціальної сфери регіону	14,2	0,2	1,0	13,0
Разом за змістовим модулем 2	74,4	1,4	5,0	68,0
Усього годин	120,0	2,0	8,0	110,0

Національний університет водного господарства та природокористування

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		Заочна форма навчання
1	2	3
1.	Тема 1. Методологічні основи аналізу соціально-економічного розвитку регіону	1,0
2.	Тема 2. Аналіз демографічної ситуації в регіоні та ринку праці	1,0
3.	Тема 3. Аналіз стану і розвитку промислового та сільськогосподарського виробництва	1,0
4.	Тема 4. Аналіз інвестиційно-будівельної діяльності в регіоні	1,0
5.	Тема 5. Аналіз фінансово-бюджетної сфери	1,0
6.	Тема 6. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності в регіоні	1,0
7.	Тема 7. Аналіз стану і розвитку транспорту і зв'язку	1,0
8.	Тема 8. Аналіз стану та розвитку соціальної сфери регіону	1,0
Всього		8,0

6. Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів:

- **заочної форми навчання:**

48 годин – підготовка до контрольних заходів;

62 годин - опрацювання окремих тем програми або їх частин, які не викладаються на лекціях.

Усього: 110 год.

6.1 Завдання для самостійної роботи

Звіти про самостійну роботу не надаються.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		Заочна форма навчання
1	2	3
1.	Історичні аспекти розвитку регіонального соціально-економічного аналізу.	14,0
2.	Методологія соціально-економічного аналізу.	14,0
3.	Оцінка рівня життя населення регіону.	14,0
4.	Аналіз капіталовкладень у будівельні роботи.	14,0

5.	Оцінка ефективності виробництва промислової та сільськогосподарської продукції.	14,0
6.	Методологія аналізу фінансового стану регіону.	14,0
7.	Оцінка експортно-імпортних операцій.	13,0
8.	Аналіз соціального забезпечення населення.	13,0
Всього		110,0

7. Методи навчання

Вивчення дисципліни досягається інформаційним, ілюстративним та проблемним методами навчання.

Лекції супроводжуються демонстрацією схем, таблиць з мультимедійним супроводом. На практичних заняттях розглядаються та розв'язуються задачі, наближені до реальних ситуацій:

- використовується роздатковий матеріал (наочність) для формування у студентів системного мислення, розвитку пам'яті;
- проводиться дискусійне обговорення проблемних питань;
- задаються провокаційні питання.

Навчання супроводжується опрацюванням нормативної, навчальної літератури, а також періодичних видань.

При викладанні навчальної дисципліни для активізації навчального процесу передбачено застосування сучасних навчальних технологій, таких, як: «проблемні» лекції, робота в малих групах, семінари-дискусії, кейс-метод, метод мозкового штурму, метод вільних асоціацій, метод обговорення тематичних зображень, метод "переваги та недоліки", метод "Робота в мережі", ділові ігри.

«Проблемні» лекції спрямовані на розвиток логічного мислення студентів. Коло питань теми лекції обмежується двома-трьома ключовими моментами, увага студентів концентрується на матеріалі, який не знайшов відображення в підручниках, використовується досвід закордонних навчальних закладів з роздаванням студентам під час лекції друкованого матеріалу та виділенням головних висновків з питань, що розглядаються.

Міні-лекції передбачають викладення навчального матеріалу за короткий проміжок часу і характеризуються значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доказів та узагальнень. Міні-лекції проводяться, за звичай, як частина заняття-дослідження. На початку проведення міні-лекції за вказаними темами лектор акцентує увагу студентів на необхідності представити викладений лекційний матеріал у так званому структурно-логічному вигляді. На розгляд виносяться питання, які зафіксовані у плані лекцій, але викладаються вони стисло.

Робота в малих групах дає змогу структурувати лекційні або практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування. Після висвітлення

проблеми (при використанні «проблемних» лекцій) або стислого викладання

матеріалу (при використанні міні-лекцій) студентам пропонується об'єднуватися у групи по 5 – 6 осіб і презентувати наприкінці заняття своє бачення та сприйняття матеріалу.

Презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для представлення певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань. Однією з позитивних рис презентації та її переваг за умови використання в навчальному процесі є обмін досвідом, який здобули студенти під час роботи в певній малій групі.

Семінари-дискусії передбачають обмін думками та поглядами учасників щодо даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки и висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

Ділові та рольові ігри – форма активізації студентів, внаслідок якої вони задіяні в процесі інсценізації певної виробничої ситуації в ролі безпосередніх учасників подій.

Обговорення тематичних зображень дає змогу візуально сприймати інформацію, сприяє розвитку асоціативного мислення та кращому засвоєнню матеріалу.

8. Методи контролю

Оцінювання завдань поточного контролю проводиться з розрахунку від 0 до 100 балів.

Основними методами оцінювання є аналіз усних відповідей, виконання практичних задач, тестування, перевірка письмових завдань.

Оцінювання виконаних завдань, у тому числі творчого характеру, здійснюється за такими критеріями (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково, висновки не аргументовані і не конкретні;

60% – завдання виконано повністю, висновки містять окремі недоліки, судження студента не достатньо аргументовані;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки не системного характеру;

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль та самостійна робота								Підсумковий контроль	Сума
Змістовий модуль № 1			Змістовий модуль № 2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	40	100
7	7	7	7	8	8	8	8		

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою
90–100	відмінно
82–89	добре
74–81	
64–73	задовільно
60–63	
35–59	незадовільно з можливістю повторного складання
0–34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення навчальної дисципліни «Аналіз соціально-економічного розвитку регіону» включає:

1. Опорний конспект лекцій (у електронному і паперовому носіїві) по всіх темах курсу, у тому числі і для самостійного вивчення.
2. Пакети тестових завдань по кожній темі і в цілому по всьому курсу дисципліни.
3. Інформаційні ресурси у цифровому репозиторії. URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua/6912/>.

11. Рекомендована література

Базова

1. Бутинець Ф. Ф., Мних Є. В., Олійник О. В.. Економічний аналіз: Практикум: Навч. посіб. для студентів вузів. Житомир: ФІТІ, 2000, 406 с.
2. Економічний аналіз: Навч. посіб. Житомир: ПП "Рута", 2003, 680 с.
3. Болюх М. А., Бурчевський В. З., Горбатов М. І. Економічний аналіз: Навч. посібник / За ред. акад. НАНУ, проф. М. Г. Чумаченка. Вид. 2-ге, перероб. і доп. К.: КНЕУ, 2003, 556 с.
4. Івахненко В. М., Горбатов М. І., Львовчкін В. С. Економічний аналіз. К.: КНЕУ, 1999, 176 с.
5. Іващенко В. І. Економічний аналіз господарської діяльності: Навчальний посібник. К.: КНЕУ, 2001, 132 с.
6. Мних Є. В. Економічний аналіз: Підручник. К.: ЦНЛ, 2003, 247 с.
7. Пухтаєвич Г. О. Аналіз національної економіки. К.: Кондор, 2003, 148с.
8. Сорока М.П., Антонова С.Є. Аналіз соціально-економічного розвитку регіону: навчальний посібник. Рівне: НУВГП, 2013, 186 с.

9. Стеченко Т. О. Аналіз регіональної економіки. К.: КНЕУ, 2002, 116 с.

Допоміжна література

10. Анфілатов В. С., Емельянов А. А., Кукушкин А. А. Системный анализ в управлении.: Учеб. Пособие. / Под ред. А. А. Емельянова. Москва: Финансы и статистика, 2002, 368 с.

11. Барнгольц С. Б., Мельник М. В.. Методология экономического анализа деятельности хозяйствующего субъекта: Учеб. Пособие. М.: Финансы и статистика, 2003, 149 с.

12. Вітлінський В. В., Верченко П. І. Аналіз, моделювання та управління економічним ризиком : Навч. - метод. Посібник. Киев: КНЕУ, 2000, 292 с.

13. Базилевич В. Д., Базилевич К. С.. Ринкова економіка: основні поняття і категорії: Навч. Посіб. К.: Знання, 2006, 263 с.

14. Данилишин Б. М., Чернюк Л. Г., Фашневський М. І. Соціально-економічні проблеми розвитку регіонів: методологія, практика / за ред. д. е. м., проф., чл - кор. НАН України Б. М. Данилишина. Черкаси: ЧДТУ, 2006, 315 с.

15. Зінь Е.А. Регіональна економіка: Підручник. К.: ВД "Професіонал", 2007, 528с.

16. Зінь Е. А., Дука Н. С. Основи зовнішньоекономічної діяльності: підручник / за ред. Зіня Е. А. К.: Кондор, 2009, 432 с.

17. Коваленко М. А., Кругла Н. А., Радванська Л. М., Швороб Г. М. Регіональний менеджмент: навч. посіб. Херсон : Олді - плюс, 2004, 304 с.

18. Лазаришина І. Д. Економічний аналіз в Україні: історія, методологія, практика. Рівне: НУВГП, 2005, 369с.

19. Ладанюк А. П. Основи системного аналізу: Навч. Посібник. Вінниця: Нова книга, 2004, 176с.

20. Лежнюк П. Д. Аналіз чутливості оптимальних рішень в складних системах критеріальним методом: Монографія. Вінниця, 2003, 131 с.

21. Методика визначення комплексної оцінки результатів соціально-економічного розвитку регіонів. Офіційний вісник України, 2004, №5, с.29-32.

22. Панасенко Л. І., Голубкіна Г. П. Теорія економічного аналізу: Навч. посіб. К.: Вид.-поліграфічний центр "Київський університет", 2007, 150 с.

23. Прокопенко І. Ф., Ганин В. І. Методика і методологія економічного аналізу. К.: Центр учбової літератури, 2008, 430 с.

24. Розвиток регіонів зусиллями влади, громадськості і бізнесу. URL: http://www.ir.org.ua/docs/Ek_esse/2004/esse_17ukr/ part1.pdf.

25. Рум'янцев А. П., Рум'янцева Н. С. Зовнішньоекономічна діяльність: Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2004, 375 с.

26. Чебан Т. М., Дмитрієнко І. О.. Теорія економічного аналізу. К.: ЦНЛ, 2003, 205 с.

27. Шваб Л. І. Економіка підприємства. К.: Каравела, 2006, 584с.

28. Шморгун Н. П., Головка В. І. Фінансовий аналіз: Навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2006, 450 с.

29. Шарاپов О. Д., Дербенцев В. Д., Семьонов Д. Є. Системний аналіз: Навч.-метод. Посібник. Київ: КНЕУ, 2003, 154 с.

12. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Верховна Рада України, законодавство України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/a#Find> (дата звернення 25.06.2018).
- 2/ Офіційний Web-сайт Президента України. URL: <http://www.president.gov.ua/>.
2. Офіційний Web-сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/> (дата звернення 25.06.2018).
3. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 25.06.2018).
4. Національна бібліотека ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua/> (дата звернення 25.06.2018).
5. Наукова бібліотека Східноукраїнського національного університету імені Даля. URL: <http://www.library.snu.edu.ua> (дата звернення 25.06.2018).
6. Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека (м. Рівне, пл. Короленка, 6). URL: <http://libr.rv.ua/> (дата звернення 25.06.2018).
7. Рівненська централізована бібліотечна система (Київська, 44, Рівне URL: <https://www.facebook.com/cbs.rivne/> (дата звернення 25.06.2018).
8. Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України: Закон України №1602-III від 23 березня 2000 року. Відомості ВРУ, 2000, №25.
9. Про стимулювання розвитку регіонів: Закон України №2850-IV від 8 вересня 2005 року. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2866-14> (дата звернення 25.06.2018).
10. Цифровий репозиторій ХНУМГ ім. О. М. Бекетова. URL: <http://eprints.kname.edu.ua/> (дата звернення 25.06.2018).
11. Цифровий репозиторій Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. URL: <http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/568>.
12. Наукова бібліотека НУВГП (м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75). URL: http://nuwm.edu.ua/MySql/page_lib.php (дата звернення 25.06.2018).